

GRUP CLARIS

La patronal davant la crisi

Juan Rosell

Associació d'Amics UAB

Juan Rosell

Juan Rosell va néixer l'any 1957, és casat i té tres fills. Titulació acadèmica: Enginyer Industrial per la UPC i estudis de Ciències Polítiques per la Universitat Complutense de Madrid.

Càrrecs actuals: president d'OMB Sistemas Integrados para la Higiene Urbana; president de Congost Plastic; conseller de Critería Caixa Corp; vocal del Consorci de la Zona Franca de Barcelona; conseller de Port Aven-

tura; conseller de Gas Natural; president de Foment del Treball Nacional; vicepresident de la CEOE; president de l'Institut de Logística Internacional; patró de la Fundació FC Barcelona; membre de la Mont Pelerin Society; president de la Fundació Ànima.

Experiència professional: director general de Juguetes Congost; president d'Enher; president de Fecsa; president de Corporación Uniland; conseller de la Societat General d'Aigües de Barcelona; conseller general d'Appius Servicios Tecnológicos; conseller de Siemens. Distincions: medalla d'or al mèrit de la Fira Oficial i Internacional de Mostres de Barcelona; medalla de plata de la Cambra Oficial d'Indústria, Comerç i Navegació de Barcelona; *Commendatore al merito della Repubblica Italiana*; visitant distingit de la ciutat de Veracruz (Mèxic); «Clau d'or» de la ciutat de Barcelona; professor honorari IL3 (Institute for Lifelong Learning) de la Universitat de Barcelona.

Ha publicat cinc llibres amb els títols: *España, dirección equivocada*, *Crear 80.000 empresarios*, *El reparto del trabajo: el mito y la razón*, *¿Y después del petróleo qué?* i *¿Y después de la crisis qué?*

La patronal davant la crisi

Amb dues paraules us intentaré explicar què és el Foment del Treball Nacional, que és l'organització a la qual represento. El Foment del Treball Nacional és una organització que va néixer amb els gremis durant els segles XIV i XV, però com a organització empresarial neix l'any 1771, quan el rei Carles III fa una pragmàtica sanció facilitant per una banda i per l'altra prohibint la importació de mussolines de cotó, que és el que li demanaven els industrials tèxtils de l'època. Des de l'any 1700 fins ara és l'organització patronal de Catalunya; com a organització de patronal és la més antiga d'Europa. Durant tot aquest temps ha patit canvis de tot tipus: fusions, escissions, canvis de nom, etc.; una data important és l'any 1976, en plena Transició, quan decidim deixar de ser patronal espanyola per passar a ser patronal catalana. El president de llavors, Carles Ferrer, amb altra gent de fora de Catalunya, decideix crear la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials CEOE, i a la CEOE li deixem l'àmbit de tot Espanya i nosaltres com a Foment del Treball Nacional ens reduïm i centrem a Catalunya.

Crec que el moment més important de la història del Foment del Treball Nacional és el segle XIX, un moment en el qual la societat civil és molt forta, no es paguen impostos i la gent comença a guanyar diners gràcies a la industrialització: la gent té diners per fer coses i els industrials que començaven a tenir èxit invertien els seus diners en iniciatives i institucions. Durant el segle XIX, la força del Foment del Treball Nacional és molt important al govern espanyol i va arribar a tenir dos diaris a

Madrid: *El Bien Público* i *El Espectador*. Els industrials catalans van dir: «Aquí som importants, però on es decideixen les coses és a Madrid; per tant ens han de sentir a Madrid i hem de fer les coses allà». Per això la gent més bona se'n va anar a Madrid, amb l'objectiu de defensar els interessos dels industrials catalans, entre els quals hi havia el general Prim, Bonaventura Carles Aribau, etc., i això es pot veure reflectit en la història del Foment del Treball Nacional.

«Crec que el moment més important de la història del Foment del Treball Nacional és el segle XIX, un moment en el qual la societat civil és molt forta, no es paguen impostos i la gent comença a guanyar diners gràcies a la industrialització.»

Però comencem per l'any 1976-1977, quan es crea la CEOE. Com a Foment del Treball Nacional, des del primer moment, tenim una força important i que encara avui conservem. Durant anys hem tingut problemes, perquè la CEOE anava per unes vies que a nosaltres no ens agradaven, i vam creure que havíem de canviar; de vegades amb èxit i de vegades amb situacions més difícils. El Foment del Treball Nacional està integrat per una representació de prop de 620 organitzacions patronals. A Catalunya en total n'hi ha unes 650, de les quals trenta estan fora del Foment del Treball Nacional i la resta, 620, estan dins del Foment del Treball Nacional. Bona part són territorials, i una altra sectorial i subsectorial –la més important–, perquè bàsicament negocien convenis col·lectius i, per tant,

d'alguna manera depenen de nosaltres. L'altre eix del Foment del Treball Nacional són les empreses directament, que són socis individuals, però molts d'aquests socis individuals són empreses molt grans, perquè les PIMES estan representades al Foment del Treball Nacional a través de la sectorial i la territorial. Nosaltres tenim al voltant de 700 socis individuals. Malauradament, a Espanya tenim 5.000 patronals; a Catalunya cada any en neixen quatre o cinc, i en moren tres o quatre. Què vol dir? Que tothom, de seguida que pot, organitza una patronal; és molt fàcil: vas al notari, es reuneixen quinze o vint membres i en munten una. És veritat que en l'àmbit territorial –i per la importància que han tingut els ajuntaments– l'alcalde vol una organització patronal per poder parlar. De la mateixa manera que hi ha sindicats, l'alcalde vol una representació patronal per poder parlar, i per això hi comencen a haver tantes organitzacions patronals a ciutats importants i a comarques. En els darrers temps, els ajuntaments, com que han tingut més pes, han promogut la proliferació de patronals, i ara, amb la crisi i les restriccions, hi haurà problemes, perquè farà falta diners per poder-se mantenir. Per tant aquesta és l'organització de la patronal a Espanya, molt complexa i complicada, però que si la comparem amb la resta d'Europa és molt semblant amb França, Itàlia, el Regne Unit (ho tenen més organitzat), Alemanya (és diferent, ja que tenen per a una mateixa empresa dues patronals: una que parla de temes laborals i una altra de socioeconòmics), etc.

Avui vull començar amb una bona notícia: el regne d'Espanya ha col·locat 3.000 milions d'euros (l'euríbor + 170 punts)! Això és fantàstic, perquè la setmana passada els mercats estaven absolutament tancats. Hi ha hagut molts diners de fora que han volgut venir a comprar els bons a deu anys. I això és molt bona notícia, perquè l'aixeta del finançament d'Espanya s'ha obert i el perill que hi havia

per pagar el deute del mes de juliol i agost està controlat, i per tant si hi haguessin problemes començarien a partir del mes de setembre, que és quan venç bona part del deute de les comunitats autònomes. Per tant començo amb una dada positiva i important, perquè una cosa és com estem i una altra cosa és com ens estan veient des de fora i el que es diu. Es diu que estem molt pitjor que d'altres països, quan realment no és així. És cert que estem malament, tenim unes dades macroeconòmiques complexes, però que si les posem en comparació amb altres països no n'hi ha per tant. La pitjor cosa que tenim és la rapidesa amb la qual s'han degenerat les dades macroeconòmiques que teníem l'any 2007 i les dades que tenim ara el 2010. El problema, per tant, ha estat el canvi de créixer molt, de tenir superàvit i de crear ocupació a decreixer, a tenir un dèficit de l'11,2 o l'11,4% i un deute que fa pocs anys era del 36% i ara anem camí del 60-70%. Per tant, això és el més perillós i angosant: el canvi de ritme.

«Es diu que estem molt pitjor que d'altres països, quan realment no és així. És cert que estem malament, tenim unes dades macroeconòmiques complexes, però que si les posem en comparació amb altres països no n'hi ha per tant.»

El que sí que està clar és que venim d'uns anys que hem crescut molt: el miracle espanyol! ¿Com pot ser que creixéssim el 3% –gairebé el 4%– i estiguéssim creant la quantitat d'ocupació que estàvem creant? Des de l'any 1996 fins al 2007 s'han creat entre sis i set milions de llocs de treball –segons com ens ho mirem–, però també és important la quantitat de gent que s'ha incorporat de no fer res al món del treball, i per tant la taxa d'activitat s'ha incrementat d'una manera espectacular; i també ens ha arribat un tema absolutament diferent –que fa deu anys no tení-

em ni idea que pogués arribar– com són els cinc, sis i set milions d'immigrants (depèn com ens ho mirem) que han vingut, perquè han vist que hi havia possibilitats de trobar feina –que en un primer moment l'han trobada– i gràcies a això hi ha hagut un creixement per la via dels serveis.

«El problema, per tant, ha estat el canvi de créixer molt, de tenir superàvit i de crear ocupació a decreixer, a tenir un dèficit de l'11,2 o l'11,4% i un deute que fa pocs anys era del 36% i ara anem camí del 60-70%. Per tant, això és el més perillós i angixant: el canvi de ritme.»

Una de les grans preguntes que ens hauríem de fer és: ¿Com és possible que a Espanya, amb aquest creixement econòmic, portant gent de fora (hi havia gent que no volia fer segons quines feines, perquè en aquelles èpoques teníem un atur del 10%), ara tenim una taxa d'atur del 20%? Això és el que els economistes internacionals es pregunten. Això, probablement, és perquè el 10% que teníem llavors era mentida i, probablement, el 20% d'ara també. Del 20% que ara tenim –que són més de quatre milions– n'hi ha tres que reben subsidi per no treballar. De ben segur, però, que si realment fos veritat que hi ha més de quatre milions de persones en règim d'atur aquí hi hauria una revolució social. Però també és veritat que la situació econòmica és molt complexa, i si parlem amb institucions com Càritas i d'altres veurem que hi comença a haver situacions molt angixants i greus. Però tornem al que dèiem: portem una sèrie d'anys espectaculars de creixement i on hi havia diners absolutament per a tot. M'agrada donar una dada que crec que és significativa: l'Impost de Societats de l'any 2007 va ser de 44.823 milions d'euros de recaptació i l'any 1996-1997 va ser de 8.000-9.000 milions d'euros de recaptació; per tant del 1996-1997

al 2007 s'ha multiplicat per sis. Aquest any serà per sota dels 20.000 milions d'euros. El mateix podem dir de l'IVA i de l'IRPF. Què vol dir? Que com que tot anava molt bé es va començar a recaptar una quantitat de diners molt gran, i com que hi havia tants diners, però no només a l'Estat central sinó també a les autonomies i als ajuntaments, la recaptació dels últims anys va ser molt gran. Va haver-hi anys que entre les previsions dels pressupostos de l'Estat i les recaptacions hi havia diferències de 15.000 milions d'euros cada any. I si veiem tot el que s'ha fet en aquest país en els darrers deu o quinze anys veurem que ha estat espectacular, sobretot en inversió pública destinada a infraestructures. Molts, probablement, diuen que s'han passat, però, perquè no es deia en aquells moments? Aquí tots plegats demanàvem més inversió i més infraestructures, i això és el que es va fer! Ara, mirant-ho analíticament, potser sí que podem dir que ens hem passat, i que potser sí que hi ha massa aeroports i terminals que probablement no s'haurien d'haver fet. I hi ha una sèrie de sectors en els quals la despesa pot ser infinita, com en educació i sanitat. El mateix ha passat a molts altres països. Aquí hi ha hagut un excés brutal de recaptació, i això crec que és bo; sempre dic que els impostos creen civilització, però després el que s'ha de fer és com a les empreses: tots els ingressos que hi ha s'han d'utilitzar de la manera més eficient possible. Aquí també hi ha hagut una gran revolució fiscal; als anys setanta, a Espanya hi havia 370.000 persones que pagaven l'IRPF abans de la primera reforma; en aquest moment hi ha divuit milions de persones que paguen l'IRPF i d'empreses n'hi ha 1.250.000 inscrites a la Seguretat Social que totes paguen impostos; perfecte! També una dada positiva per a la Seguretat Social: gràcies a aquesta gran creació d'ocupació dels últims anys, aquest final d'any arribarà a un fons de reserva de 70.000 milions d'euros. Actual-

ment a Espanya hi ha uns 8,5 milions de pensionistes que ens costen uns 95.000 milions d'euros l'any; per tant hauríem de pagar uns set o vuit mesos.

«Com que tot anava molt bé es va començar a recaptar una quantitat de diners molt gran, i com que hi havia tants diners, però no només a l'Estat central sinó també a les autonomies i als ajuntaments, la recaptació dels últims anys va ser espectacular.»

Hem tingut una quantitat d'ingressos molt important i també una despesa molt important, i de cop i volta ens hem trobat amb una crisi financera internacional, amb origen als Estats Units, el país més important del món i portaveu de tota l'economia mundial, que representa el 20% del PIB mundial (però des del punt de vista de qui manega les palanques de l'economia mundial és absolutament el que fan o deixen de fer els Estats Units). Ells van tenir un problema important amb els .com al principi de la dècada del 2000, l'11-S i tota una sèrie de problemes amb els quals les autoritats monetàries dels Estats Units van creure que calia alegria i diners per a tots, i des del punt de vista estratègic, per exemple, van facilitar crèdits per als immigrants que arribaven per tal que poguessin tenir un habitatge. I a partir d'aquí van començar a organitzar un gran sidral que després ha portat a la situació actual. Es va començar a vendre uns habitatges a gent que podia pagar-los i a gent que no tenia diners per pagar-los. A diferència d'aquí, on per comprar un habitatge et demanen avals, et miren el que cobres, etc., als Estats Units només miren si tens un sou; no necessites cap aval.

Un amic meu que viu a Miami m'explicava una anècdota sobre l'habitatge als Estats Units. Ell es va comprar un habitatge que li va costar abans de la crisi 1.600.000 dòlars, el va començar a pagar i en moments de crisi el ma-

teix habitatge seu, però uns metres més avall, li ha costat un milió de dòlars; per tant, va deixar de pagar el primer habitatge i ha comprat aquest segon. I, qui s'ha quedat amb el primer habitatge? El banc, i sense cap responsabilitat per part seva. Conclusió de tot això: la gran quantitat d'habitatges que hi ha als Estats Units per vendre i alhora la baixada espectacular de preu (els habitatges nous als Estats Units han baixat entre el 35% i el 40%). Això va provocar que entitats que s'havien creat per part de l'Administració, i que donaven diners, tinguessin un fracàs espectacular, que han provocat pèrdues al sistema americà per valor de 200.000 milions de dòlars. I això també ha passat a Europa, a països com el Regne Unit, a Alemanya, a Holanda i a França, que han deixat diners als seus bancs. Els únics dos països que no han deixat diners a la banca són Espanya i Itàlia. Què han fet els Estats Units? Han començat a posar en funcionament la màquina de fer bitllets, i pràcticament han multiplicat per 2,5 els bitllets en circulació. El Banc d'Anglaterra ha fet una cosa similar; Europa també, tot i que menys. Aquí, a Espanya, hi ha molta crisi financera, però als bancs no tant; ara bé, sí que tenim un gran problema amb les caixes. Què ens ha costat la crisi financera? La Caja Castilla-La Mancha, que no l'ha pagat l'Estat sinó el Fondo de Garantías de Depósitos, que seria una quantitat que els bancs i caixes van dipositant en funció dels seus actius per quan hi ha problemes (una quantitat al voltant del 0,11% dels dipòsits), com a la dècada dels vuitanta, quan aquest fons va salvar els bancs i caixes. I ara mateix, com està la situació financera a Espanya? Els dos grans bancs, el BBVA i el Santander, sense cap problema, i el mateix els altres bancs; en canvi, amb les caixes el problema és important. S'ha creat el FROB, però, què costarà el FROB? Per una banda l'Estat posarà 9.000 milions d'euros, i uns 3.000 milions d'euros vindran del fons de garantia (per tant 12.000

milions d'euros), i hi ha un acord que puguin arribar fins als 90.000 milions d'euros. I com ho retornaran tots els grups de caixes que estan sobre la taula? Al 7,75% durant cinc anys amb la possibilitat de fer-ho fins al 7%. I què passarà? En aquests moments a Espanya hi ha 43.000 oficines de bancs i caixes i 240.000 persones en aquest sector. Compteu que en un any hi haurà una reducció del 20%, és a dir unes 8.000-10.000 oficines i unes 50.000 persones menys. Quines possibilitats de generar beneficis tenen les caixes?

«En aquests moments a Espanya hi ha 43.000 oficines de bancs i caixes i 240.000 persones en aquest sector. Compteu que en un any hi haurà una reducció del 20%, és a dir unes 8.000-10.000 oficines i unes 50.000 persones menys. Quines possibilitats de generar beneficis tenen les caixes?»

El 2007 les caixes van guanyar 11.000 milions d'euros; l'any 2009 La Caixa va guanyar 1.500 milions d'euros; la resta millor no mirar-ho perquè són totes les que estan en procés de fusió. I això són els resultats de les caixes d'aquest any i de l'any que ve. I d'on vénen totes les pèrdues del sector financer a Espanya? Bàsicament de la construcció i de la promoció, perquè hi havia tants diners que es deixaven per a tot... Hi ha unes dades espectaculars del creixement del crèdit els anys 2005 fins al 2007, del 24 al 26% –que era impossible–; si mirem el creixement del crèdit als promotors i als constructors es va multiplicar per sis en deu anys, i això no es podia aguantar. També és veritat que el Banc d'Espanya va començar els anys 1999, 2000 i 2001 a fer provisions específiques i genèriques. D'una banda, les específiques eren en funció de la morositat, ja que durant els anys 1993-1994 la morositat havia arribat al 10% i el 2008 estàvem al 2 o 3%; ara ja estem al 5%, però el més lògic és que arribi al 7-8%. I per l'altra banda,

la provisió de cara al futur per a temps més complicats. Crec que aquesta va ser una feina important feta pel Banc d'Espanya. En aquests moments, la suma de la morositat i les provisions, tant específiques com genèriques, sumen al voltant de 100.000 milions d'euros. En aquest moment, el Banc d'Espanya està dient que el forat creditici pot ser de 150.000 milions d'euros; per tant queden per aprovisionar 50.000 milions d'euros. Però a Alemanya hi ha aprovisionats 230.000 milions d'euros i després ens vénen a donar lliçons. A França hi ha aprovisionats 160.000 milions d'euros, i això vol dir que des del punt de vista financer la situació espanyola, sabent que la situació de les caixes és complicada però que finalment tot i que amb retard el problema s'ha posat sobre la taula i s'ha començat a arreglar, el tenim sota control, sabem el que tenim i aquesta part està aprovisionada i tenim el full de ruta per poder-ho arreglar, i crec que aquest és un tema molt important.

«D'on vénen totes les pèrdues del sector financer a Espanya? Bàsicament de la construcció i de la promoció.»

Però la realitat que ens trobem a les empreses, a dia d'avui, és que no tenim finançament i probablement el tindrem complicat els propers mesos. Dels números que us he comentat dels anys 2005 al 2007, amb creixement del 26-27%, pràcticament estem a zero, i al final els bancs es fien més de l'Administració pública que de les empreses privades, i aquest és el greu problema que tenim pel que fa al finançament. Per altra banda, les empreses privades, les AAPP, que moltes d'elles no saben que les empreses estem en crisi, ens estan espenyant d'una manera desproporcionada. Conec molts funcionaris, amb diferents càrrecs i de diferents àmbits, molts són de primera divisió, però també en conec molts que fan maleses; per exemple, personalment he

tingut molts problemes amb l'administració d'Hisenda de Barcelona, quan no coneixien el llistat d'empreses a les quals tenien pendent retornar l'IVA. Per tant, davant les maleses que fan alguns dels funcionaris amb les seves actuacions crec que caldria demanar la seva responsabilitat social corporativa, de la mateixa manera que els empresaris o ciutadans quan ens equivoquem hem de pagar. No pot ser que un inspector d'Hisenda que és capaç de tancar una empresa no se li digui res! Crec que és molt important que les empreses funcionin i si ho fan malament que paguin, però també si els representants de l'Administració ho fan malament, que paguin. En aquests temps, en temes d'expedients de regulació, he estat implicat en molts, i hi ha molts exemples que l'Administració no ha fet el que hauria de fer. Si mirem l'estat de la situació, és a dir, si ens preguntem com estem, com estan la resta de països, quina és la nostra competència, quins són els nostres punts febles i forts i què hem de fer, llavors entendrem que no queda més remei que fer una gran reforma i de tot tipus; reformes que s'han de pactar, però cal fer-les. Tothom hauria d'agafar la responsabilitat de posar-hi de la seva part i dir que sí, i a canvi rebre una sèrie de serveis de l'Estat; sinó destrossarem el millor que tenim: l'estat del benestar. És un sistema que existeix a Europa, per a nosaltres és molt nou però l'hem de mantenir, pagar-lo i fer-lo servir de la manera més eficaç possible; no en podem fer un mal ús! Hi ha gent que en fa un mal ús a la universitat, a la sanitat, etc.; o com per exemple, no pot ser l'absentisme laboral que tenim en aquest país: 1.100.000 persones que cada dia no van a treballar! Hi ha molta gent que compleix les regles del joc, però n'hi ha una part que no, i cal començar a dir que aquests que no compleixin ho paguin, i cal incentivar els que sí compleixen. I dins d'aquestes reformes, per exemple, tenim les pensions. És de sentit comú, amb l'esperança de vida que tenim!

Abans la gent començava a treballar molt jove; ara ho fa més tard. Per tant han de treballar més anys, perquè es calcula que viuran més anys. Són matemàtiques! El que no podem fer és que cada vegada hi hagi menys gent treballant. Hem de posar totes aquestes coses sobre la taula i començar a fer pedagogia amb el tema de les pensions, la sanitat, l'educació, la reforma laboral, el tema de l'Estat (en el sentit de quin Estat volem), etc. Aquí, fa trenta anys que es va dir que fariem l'Estat de les autonomies i es va acabar fent el «*café para todos*»! Tenim disset CCAA, i això és un galimaties! Cada any fem gairebé 700.000 fulles de *Butlletí Oficial de l'Estat* amb les disset CCAA. Aquí s'ha muntat un Estat de les autonomies en primer lloc molt car, en segon lloc molt complex i en tercer lloc cal parlar dels ajuntaments, que no som suficientment rics com per tenir 8.000 ajuntaments i menys en aquests moments amb 35.000 milions d'euros de deute. Em deien que, especialment al sud d'Espanya, el mes de juny d'aquest any, molts ajuntaments començaran a tenir problemes per pagar les nòmines, perquè les nòmines reben una instrucció política a les caixes regionals i aquestes els donaven diners, però aquest mes de juny això s'ha acabat, i ja veurem com se soluciona tot això.

«En aquests moments, la suma de la morositat i les provisions, tant específiques com genèriques, sumen al voltant de 100.000 milions d'euros. El Banc d'Espanya està dient que el forat creditici pot ser de 150.000 milions d'euros; per tant queden per aprovisionar 50.000 milions d'euros.»

Per tant tenim un problema d'organització estatal important, i per això crec que el més important són aquestes reformes de les quals parlem tantes vegades, però crec que les hem de posar sobre la taula i intentar que tant els grans partits polítics com els no tan grans

pactin, facin una anàlisi de la situació i valorin quines són les prioritats, com estalviem, com invertim i com plantegem un full de ruta per als propers anys. El que no podem fer és tenir un dèficit de l'11,4%, d'aquí uns dos o tres anys tenir un dèficit del 7-8% i d'aquí a uns cinc anys un dèficit del 5-6%, quan havíem dit que entre dos i tres anys intentaríem anar cap al 3%, que és molt difícil i complex però hem de saber que si no fem aquests deures, si no ens estrenyem el cinturó, si no assumim que tots som més pobres que abans (i que teníem al cap que érem molt rics però la realitat era que ens havíem endeutat moltíssim), i si no som conscients de tot això i no posem fre, ens trobarem amb una situació complexa i de difícil sortida.

«Al final els bancs es fien més de l'Administració pública que de les empreses privades, i aquest és el greu problema que tenim pel que fa al finançament.»

El problema també és que tenim eleccions molt sovint, i com que els partits volen guanyar les eleccions no diuen la veritat del tot, perquè sinó la gent no els votaria. Per tant, tot el que no siguin pactes globals amb els grans partits i si no assumim responsabilitats serà molt complicat; i això és la feina que ens queda per fer a totes aquestes organitzacions, com som les patronals i la societat civil, per intentar convèncer els polítics que arribin a uns pactes i facin el que han de fer, i que per primera vegada no pensin en les eleccions sinó en la propera dècada del país. Cal dir que tenim possibilitats, sobretot si hem crescut tot el que vam créixer; i vam fer un pas important a Europa, i també cal recordar que tenim moltes coses positives, com la quantitat d'empreses petites i mitjanes –si mirem el que teníem fa vint anys no teníem res, i ara hi ha una sèrie d'empreses i que també ens computen part del deute d'aquestes empreses com a deute total a Espanya–. Tant Telefónica

com Repsol tenen un deute, que és deixat per bancs espanyols. Si agafem totes les empreses de l'Ibex i en veiem l'endeutament, més del 50% està deixat per bancs espanyols. Si mirem el deute total, o bé el posem per via empresa o bé per via institucions financeres, ja que la xifra que es dona a nivell internacional no consolida aquestes dues dades. Moltes vegades l'endeutament espanyol surt molt més alt que el de la resta de països.

Per tant crec que la situació és complicada, però tenim una sortida, i entre tots hem de donar una mica de confiança i possibilitats: sabem el que hem de fer i com ho hem de fer, i recolzem els polítics, perquè aquesta no té altra sortida que política. Que els polítics vegin clar que la gent estem al darrere i que són ells els que han d'impulsar totes aquestes reformes, que seran molt dures i que probablement els castigaran electoralment, però que són les necessàries en aquests moments. Amb el tema de la reforma laboral estem intentant convèncer tots els partits, el PP i el PSOE bàsicament, i dir el que han de fer i no per demà passat, sinó per a la propera dècada. Crec que el país al final se'n sortirà, però hem de fer els deures.

Hi comença a haver alguna dada positiva. L'any 2009 va ser tan catastròfic que hi comença a haver dades positives. Si comparem el primer semestre del 2009 amb el primer semestre del 2010 hi ha comparatius positius, com per exemple en el tema del consum elèctric: està pujant; el consum del gas: està pujant; les exportacions: també estan pujant. Nosaltres no hem perdut quota d'exportació mundial, i Alemanya –que era la primera exportadora mundial i ara és la Xina– n'ha perdut. Les xifres no són comprables, però hi comença a haver sectors en els quals ja es veu una petita recuperació. Per tant una situació complexa, però no descontrolada, i que entre tots hem de reconduir per via política, intentant convèncer tots els polítics que tenim aquesta via i que confiem amb ells, i que no hi ha una altra solució.